

แนวทางการจัดงาน
เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสวันเฉลิม
พระชนมพรรษา
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕
และของทุกปี

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ และของทุกปี

วันเฉลิมพระชนมพรรษาเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระมหากษัตริย์ซึ่งปวงชนชาวไทยและชาวต่างประเทศที่อยู่ภายใต้พระบรมโพธิสมภารต่างก็ถือเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งในการร่วมกันเฉลิมฉลองในวาระสำคัญเช่นนี้ เนื่องจากทรงเป็นที่เกิดทุนของไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ทั่วราชอาณาจักรไทย ซึ่งในการจัดงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ได้มีการจัดให้เป็นไปตามพระราชประเพณีทั้งงานในส่วนที่เป็นพระราชพิธี รัฐพิธี ศาสนพิธี และงานเฉลิมฉลองอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแสดงความจงรักภักดีที่พสกนิกรมีแด่พระมหากษัตริย์

สำหรับการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของส่วนราชการ หรือองค์กรต่าง ๆ ที่จัดเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระมหากษัตริย์ ให้จัดทำกำหนดการโดยอนุโลมตามหมายกำหนดการของสำนักพระราชวัง ซึ่งได้กำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาไว้ ๓ แบบ คือ

แบบที่ ๑ การลงนามถวายพระพรชัยมงคล

๑) จัดแต่งห้องประชุมหรือห้องโถง หรือศาลาประชาคม ตามความเหมาะสมของสถานที่ ตกแต่งประดับธงชาติ ตามประทีปโคมไฟ ตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดไว้

๒) ภายในห้องประชุมหรือห้องโถง หรือเวที ตั้งโต๊ะหมู่ ๕ หรือ หมู่ ๗ หรือ หมู่ ๙ แล้วแต่ความสะดวกและความเหมาะสม ประดับแจกันดอกไม้ พุ่มดอกไม้ อัญเชิญพระรูป หรือพระฉายาลักษณ์ หรือพระสาทิสลักษณ์ ประดิษฐานบนโต๊ะหมู่ตัวกลางแถวบน (ตัวสูงสุด) หรือประดิษฐาน พระฉายาลักษณ์ พระสาทิสลักษณ์ บนขาหยั่งก็ได้ แต่โต๊ะหมู่ตัวกลางแถวบน (ตัวสูงสุด) ไม่ควรวางสิ่งใด เสมือนหนึ่งว่าพระฉายาลักษณ์ หรือพระสาทิสลักษณ์ ประดิษฐานอยู่บนโต๊ะหมู่ตัวสูงนั้น

๓) ตั้งพานธูปเทียนแพและกรวยดอกไม้สดไว้บนโต๊ะหมู่ตัวกลาง แถวกลาง

๔) จัดโต๊ะพร้อมเก้าอี้สำหรับลงนามถวายพระพรไว้ส่วนใดส่วนหนึ่งของสถานที่ เพื่อลงนามถวายพระพร เพื่อความเหมาะสมควรตั้งไว้ด้านซ้ายของโต๊ะหมู่ที่ประดิษฐานพระฉายาลักษณ์ หรือพระสาทิสลักษณ์

๕) จัดสมุดพร้อมปากกาวางไว้บนโต๊ะ และควรมีเจ้าหน้าที่รับรองกำกับสมุดลงนามไว้ด้วย

๖) กำหนดเวลาลงนามถวายพระพรชัยมงคล ทางราชการ สำนักพระราชวังกำหนดไว้ในหมายกำหนดการ เริ่มแต่เวลา ๙ นาฬิกา ถึง ๑๗ นาฬิกา แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว พ่อค้า ประชาชน แต่งสากลนิยม หรือชุดสุภาพส่วนท้องถิ่นควรปฏิบัติตามหมายกำหนดการสำนักพระราชวังโดยอนุโลม

แนวทางปฏิบัติงาน แบบที่ ๑

๑) เมื่อถึงเวลาตามกำหนดการจัดเจ้าหน้าที่รับรองกำกับสมุดลงนามประจำที่โต๊ะลงนามถวายพระพรชัยมงคล

๒) ผู้มาลงนามถวายพระพรชัยมงคล ลงนามในสมุดที่จัดไว้เรียบร้อยแล้ว

๓) เดินไปยืน ณ เบื้องหน้าพระรูป พระฉายาลักษณ์ หรือ พระสาทิสลักษณ์

๔) แสดงความเคารพพระรูป พระฉายาลักษณ์ หรือ พระสาทิสลักษณ์ เสร็จพิธี

แบบที่ ๒ การลงนามถวายพระพรและประชุมสวดติถะถวายพระพรชัยมงคล

- ๑) จัดแต่งห้องประชุมหรือห้องโถง หรือศาลาประชาคม ตามความเหมาะสมของสถานที่
- ๒) ตกแต่งประดับธงชาติ ตามประทีปโคมไฟ ตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดไว้
- ๓) ภายในห้องประชุมหรือห้องโถง หรือเวที ตั้งโต๊ะหมู่ ๕ หรือ หมู่ ๗ หรือ หมู่ ๙ แล้วแต่ความสะดวกและความเหมาะสม ประดับแจกันดอกไม้ พุ่มดอกไม้ อัญเชิญพระรูป หรือพระฉายาลักษณ์ หรือพระสาทิสลักษณ์ ประดิษฐานบนโต๊ะหมู่ตัวกลางแถวบน (ตัวสูงสุด) หรือประดิษฐาน พระฉายาลักษณ์ หรือพระสาทิสลักษณ์ บนขาหยั่งก็ได้ แต่โต๊ะหมู่ตัวกลางแถวบน (ตัวสูงสุด) ไม่ควรวางสิ่งใด เสมือนหนึ่งว่าพระฉายาลักษณ์ หรือพระสาทิสลักษณ์ ประดิษฐานอยู่บนโต๊ะหมู่ตัวสูงนั้น
- ๔) ตั้งพานรูปเทียนแพและกรวยดอกไม้สดไว้บนโต๊ะหมู่ตัวกลาง แถวกลาง
- ๕) จัดโต๊ะพร้อมเก้าอี้สำหรับลงนามถวายพระพรไว้ส่วนใดส่วนหนึ่งของสถานที่ เพื่อลงนามถวายพระพร เพื่อความเหมาะสมควรตั้งไว้ด้านซ้ายของโต๊ะหมู่ที่ประดิษฐานพระฉายาลักษณ์ หรือพระสาทิสลักษณ์
- ๖) จัดสมุดพร้อมปากกาวางไว้บนโต๊ะ และควรมีเจ้าหน้าที่รับรองกำกับสมุดลงนามไว้ด้วย
- ๗) กำหนดเวลาและมีขุมนุมสวดติถะเฉลิมพระเกียรติถวายพระพรชัยมงคล ในแบบที่ ๒ অনুโลมตามหมายกำหนดการของสำนักพระราชวัง กำหนดเสด็จพระราชดำเนินออกมหาสมาคม พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการเฝ้ากราบบังคมทูลถวายพระพรชัยมงคล เวลา ๑๐ นาฬิกา ๓๐ นาที การแต่งกายข้าราชการแต่งเครื่องแบบเต็มยศ ประชาชนแต่งสากลนิยม หรือชุดสุภาพ ส่วนท้องถิ่นควรปฏิบัติตามหมายกำหนดการสำนักพระราชวัง

๘) จัดเตรียมคำประกาศถวายสดุดีเฉลิมพระเกียรติให้ประธานพิธี

แนวทางปฏิบัติงาน แบบที่ ๒

- ๑) เมื่อถึงเวลาผู้ร่วมพิธีมาประชุมพร้อมกันบริเวณพิธีแล้ว
- ๒) จะจัดให้นั่งเก้าอี้ หรือยืนตามลำดับความเหมาะสม ข้าราชการแต่งเครื่องแบบเต็มยศ อยู่ด้านหน้า ผู้มีเกียรติ พ่อค้า คฤหบดี ประชาชนที่ไม่ได้แต่งเครื่องแบบ ควรอยู่ด้านหลังผู้ที่แต่งเครื่องแบบเต็มยศ
- ๓) ประธานเข้าสู่ห้องประชุม เดินตรงไปยืนที่หน้าโต๊ะหมู่ประดิษฐานพระฉายาลักษณ์ หรือพระสาทิสลักษณ์
- ๔) เปิดกรวยที่ปิดกระหวดดอกไม้รูปเทียนแพออกวางไว้ด้านข้าง
- ๕) ถอยออกมา ถวายความเคารพพระฉายาลักษณ์ หรือ พระสาทิสลักษณ์
- ๖) เจ้าหน้าที่ส่งคำประกาศสดุดีเฉลิมพระเกียรติถวายพระพรชัยมงคลให้ประธานพิธี
- ๗) ประธานพิธีอ่านคำสดุดีเฉลิมพระเกียรติถวายพระพรชัยมงคล จบ
- ๘) ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี จบ
- ๙) ประธานพิธี และผู้ร่วมพิธีถวายความเคารพพร้อมกัน
- ๑๐) เสร็จพิธี

แบบที่ ๓ การลงนามถวายพระพรชัยมงคล และบำเพ็ญกุศลถวายเป็นพระราชกุศล

- ๑) จัดเตรียมตกแต่งสถานที่ ห้องประชุมหรือห้องโถง หรือศาลาประชาคม ตามความเหมาะสมของสถานที่
 - ๒) ตกแต่งประดับธงชาติ ตามประทีปโคมไฟ ตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดไว้
 - ๓) จัดเตรียมอาสน์สงฆ์ สำหรับพระสงฆ์ ๑๐ รูป (อาสน์สงฆ์จะต้องสูงกว่าเก้าอี้ที่ประธานพิธีข้าราชการ หรือผู้ร่วมพิธีนั่ง ถ้าจัดงานพิธีตอนเช้าควรจะมีเวลาประมาณ ๑๐.๐๐ น. ถ้ามีการถวายภัตตาหารพระสงฆ์ จะต้องมีการจัดเตรียมสถานที่ไว้ให้พร้อม)
 - ๔) จัดเตรียมนิมนต์พระสงฆ์ไว้ก่อนวันงานพิธี (ให้หมายเหตุไว้ท้ายฎีกานิมนต์ใช้พดยศ โปรดถึงก่อนเวลา) แจ้งพระสงฆ์ให้ชัดเจน
 - ๕) จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้พิธีบำเพ็ญกุศลในงานมงคล
 - ๖) จัดเตรียมเครื่องรับรองพระสงฆ์
 - ๗) จัดเตรียมเครื่องไทยธรรมถวายพระสงฆ์
 - ๘) จัดเตรียมโต๊ะหมู่ประดิษฐานพระพุทธรูป จำนวน ๑ ชุด ตั้งไว้ที่หัวอาสน์สงฆ์ พร้อมจัดแต่งดอกไม้ธูปเทียนให้พร้อม
 - ๙) จัดตั้งโต๊ะหมู่ ๕ หรือ หมู่ ๗ หรือ หมู่ ๙ แล้วแต่ความสะดวกและความเหมาะสม ประดับแจกันดอกไม้ พุ่มดอกไม้ อัญเชิญพระรูป หรือพระฉายาลักษณ์ หรือพระสาทิสลักษณ์ ประดิษฐานบนโต๊ะหมู่ตัวกลางแถวบน (ตัวสูงสุด) หรือประดิษฐาน พระฉายาลักษณ์ พระสาทิสลักษณ์ บนขาหยั่งก็ได้ แต่โต๊ะหมู่ตัวกลางแถวบน (ตัวสูงสุด) ไม่ควรวางสิ่งใด เหมือนหนึ่งว่าพระฉายาลักษณ์ หรือพระสาทิสลักษณ์ ประดิษฐานอยู่บนโต๊ะหมู่ตัวสูง นั้น
 - ๑๐) ตั้งพานธูปเทียนแพและกรวยดอกไม้สดไว้บนโต๊ะหมู่ตัวกลาง แถวล่าง
- #### แนวทางปฏิบัติงาน แบบที่ ๓
- ๑) เมื่อข้าราชการ ผู้มีเกียรติ พร้อมกันยังมณฑลพิธี เจ้าหน้าที่รับรองเชิญข้าราชการ ผู้มีเกียรตินั่งตามลำดับชั้นตำแหน่ง
 - ๒) เจ้าหน้าที่พิธีจัดเตรียมพิธีการต่าง ๆ ให้เรียบร้อยพร้อมที่จะปฏิบัติงาน
 - ๓) ใกล้ถึงเวลาที่ประธานจะเข้าสู่มณฑลพิธี เจ้าหน้าที่พิธีการนิมนต์พระสงฆ์ขึ้นนั่งยังอาสน์สงฆ์ให้ตั้งพดยศของพระสงฆ์แต่ละรูปไว้ทางด้านโต๊ะหมู่บูชา (หรือก่อนพระสงฆ์แต่ละรูป)
 - ๔) ประธานพิธี เดินเข้าสู่มณฑลพิธี ข้าราชการและผู้มีเกียรติทุกท่านที่นั่งรอรับประธานพิธี ลุกขึ้นยืนด้วยความเคารพ เพื่อเป็นการรับประธานพิธี
 - ๕) ประธานพิธีตรงไปที่โต๊ะหมู่เครื่องบูชา จุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระรัตนตรัยกราบที่แท่นกราบ ๓ ครั้ง
 - ๖) ถวายความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ (ค่านับ)
 - ๗) นั่งยังเก้าอี้ประธานที่จัดเตรียมไว้

๘) เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล

๙) ประธานพิธี และผู้มีเกียรติประนมมือ รับศีลจบ

๑๐) ประธานพิธีลุกจากที่นั่ง เดินไปยังโต๊ะหมู่ประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์ ผู้มีเกียรติทุกท่าน ยืนพร้อมกับประธานพิธี

๑๑) ประธานพิธีเปิดกรวยดอกไม้ธูปเทียนแพออกวางไว้ด้านข้างพานธูปเทียนแพ แล้วถอยหลังออกมาประมาณ ๑-๒ ก้าว

๑๒) ประธานถวายความเคารพ (คำนับ) พระบรมฉายาลักษณ์ ผู้ร่วมพิธีทุกท่าน ถวายความเคารพพร้อมกับประธานพิธี

๑๓) ประธานพิธีอ่านคำสวดดีเฉลิมพระเกียรติถวายพระพรชัยมงคล จบ ถวายความเคารพพร้อมกัน (ขณะนี้พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา) และเมื่อดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี จบ ถวายความเคารพพร้อมกันอีกครั้ง

๑๔) ประธานพิธีกลับไปนั่งยังเก้าอี้ที่เดิม

๑๕) (กรณีมีการเจริญพระพุทธรูป) เจ้าหน้าที่อาราธนาพระปริตร

๑๖) พระสงฆ์เจริญพระพุทธรูป (หากไม่มีการเจริญพระพุทธรูป ไม่ต้องอาราธนาพระปริตร เมื่อประธานพิธีกลับมานั่งยังเก้าอี้เรียบร้อยแล้ว พระสงฆ์สวดถวายพรพระ จบ)

๑๗) ถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ เมื่อพระสงฆ์ฉันภัตตาหารเรียบร้อยแล้ว

๑๘) เจ้าหน้าที่ตั้งเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรม เบื้องหน้าพระสงฆ์

๑๙) เชิญประธานพิธี และข้าราชการผู้ใหญ่ถวายจตุปัจจัยไทยธรรมแล้วกลับนั่งที่เดิม

๒๐) พระสงฆ์ตั้งพัดยศอนุโมทนา และถวายอดิเรกแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือสมเด็จพระบรมราชินีนาถ

๒๑) ประธานพิธีกรวดน้ำ รับพร

๒๒) เจ้าหน้าที่นิมนต์พระสงฆ์ลงจากอาสน์สงฆ์

๒๓) ประธานพิธีลุกไปกราบที่แท่นกราบหน้าเครื่องนมัสการโต๊ะหมู่บูชาพระรัตนตรัย (ผู้ร่วมพิธียืนพร้อมกับประธาน)

๒๔) ประธานพิธีเดินไปยังหน้าโต๊ะหมู่ประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์ ถวายความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ ผู้ร่วมพิธีถวายความเคารพพร้อมกับประธาน

หมายเหตุ

๑) พระสงฆ์ใช้พัดยศ

๒) ประธานสงฆ์ที่ถวายอดิเรกจะต้องมีสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะ หรือพระครูเจ้าคณะจังหวัด พระครูรองเจ้าคณะจังหวัด พระครูเจ้าอาวาสพระอารามหลวงชั้นเอก ซึ่งถือพัดยศเปลวเพลิงเท่านั้น

๓) เมื่อประธานสงฆ์ถวายอดิเรก ประธานพิธีและผู้ร่วมพิธี ลดมือลง จบคำถวายอดิเรกแล้ว เมื่อพระสงฆ์รูปที่ ๒ รับ “ภาตุ สพพมงคล...” จึงยกมือขึ้นประนม ไปจนจบ

๔) กำหนดการแต่งกาย ข้าราชการแต่งเครื่องแบบเต็มยศ

๕) หากเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระองค์ใด ให้ประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์พระองค์นั้น เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ให้ประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นต้น

แหล่งข้อมูล : รายงานผลการดำเนินโครงการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕
กลุ่มบริหารงานกลาง สำนักอำนวยการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ